

A Győri Ítéltábla a dr. Melis György ügyvéd által képviselt **I. r. felperesnek** a dr. --- jogi előadó által képviselt **alperes** ellen személyiségi jog megsértéséből eredő igény iránt indított perében a Győri Törvényszék 2018. május 16. napján kelt P.20.153/2017/32. számú ítélete ellen a felperes által 33. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a szövegezésbeli pontosítással hagyja helyben, hogy a pártfogó ügyvéd elsőfokú eljárásra eső díja a teljes egészében pervesztes I. r. felperes terhére esik.

A pártfogó ügyvéd másodfokú eljárási díja a teljes egészében pervesztes I. r. felperes terhére esik.

A le nem rótt 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes (helyesen I. r. felperes) és **BM** élettársi kapcsolatából született kiskorú **SzV**, aki az édesanyja háztartásában él. A felperes a kapcsolattartásra a ... Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala VAC/SZGY/1-9/2013. számú határozata szerint jogosult.

I.r. felperes 2013. szeptember 23. napján kapcsolattartási problémákra hivatkozva kérte a gyermek védelembe vételét. Kérelmét a ... Járási Gyámhivatal 2014. június 25. napján kelt GY-02C/GYH/171-41/2014. szám alatti végzésével elutasította, egyúttal a védelembe vételi eljárást megszüntette. Az I. r. felperes fellebbezése folytán megismételt eljárás lefolytatására a alperes neve ... Járási Hivatala került kijelölésre. A megismételt eljárásban elrendelték a gyermek klinikai és mentálhigiénia szakpszichológiai vizsgálatát, beszerzésre került a gyermekjóléti szolgálat családgondozójának javaslata, az osztályfőnök véleménye, a gyermek háziorvos által kiállított igazolás. A szakértői vélemény alapján **az elsőfokú gyámhatóság 2015. augusztus 6. napján elrendelte a kiskorú védelembe vételét**, egyúttal a gyermek részére családgondozót rendelt ki és kötelezte az I. r. felperest és az édesanyját, hogy a kirendelt családgondozóval működjenek együtt, a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében vegyenek részt a gyermekjóléti szolgálat által biztosított mediáción.

Az elsőfokú határozattal szemben az I. r. felperes fellebbezést terjesztett elő. Az alperes 2015. október 8. napján kelt GYC-01/1127-7/2015. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A jogerős közigazgatás határozattal szemben az I.r. felperes által előterjesztett keresetet a **Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 17.K.27.786/2015/19. számú ítéletével** elutasította.

Indokolásában rögzítette, hogy a szakértői vélemény elkészítésének határideje az 1997. évi XXX. törvény 132. § (1) bekezdése alapján 30 nap. Ez ugyan túllépésre került, de nem valósított meg az ügy érdemére kiható és a határozat hatályon kívül helyezését megalapozó szabálysértést.

Az I.r. felperes felülvizsgálati kérelme alapján a **Kúria Kfv.II.37.077/2017/18. szám alatti ítéletével** az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában rámutatott, hogy a gyámhatóság az eljárási cselekményeket folyamatosan végezte, az eljárás elhúzódása nem állapítható meg az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértésként.

* * *

Az I. r. felperes módosított keresetében (20.738/2015/1.; 20.153/2017/17. /19., /32.) kérte, hogy a bíróság a tisztességes és ésszerű időn belüli elbíráláshoz való eljárási alapjog sérelme alapján állapítsa meg, hogy az alperes megsértette a felperes családi és magánélethez, a kapcsolattartáshoz, az apa, illetve emberi méltósághoz, valamint a gyermeknek az állam általi védelméhez fűződő személyiségi jogait és kötelezze az alperest méltányos elégtételadására bocsánatkérő levél formájában, továbbá 600.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

Keresetét az Alaptörvény II. cikkére, VI. cikke (1) bekezdésére, XVI. cikke (1) bekezdésére, a Római Egyezmény VIII. cikke (1) bekezdésére és XIII. cikkére, valamint a Ket. 4. § (1) bekezdésére alapította és arra hivatkozott, hogy a Római Egyezményben foglalt jogok védelmét a bírói gyakorlat a személyhez fűződő jogok általános védelmén keresztül biztosítja.(Ptk. 75. § (1) bekezdése; Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.438/2010/5. számú ítélete).

Előadta, hogy 2013. szeptember 23. napján kérelemmel fordult a...Járási Gyámhivatalhoz kiskorú I.rendű felperes neve V nevű gyermeke védelembe vétele céljából, mivel a gyermeket annak édesanyja az apai kapcsolattartásokra nem készítette fel, akadályozta a kapcsolattartást, s a gyermeket ellene nevelte.

A ... Járási Gyámhivatal 2014. június 25. napján kelt végzésével - az eljárási határidő lényeges túllépésével - döntött az eljárás megszüntetéséről, a kapcsolattartási problémák megoldására az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezése és az eljárás megismétlése alapján sem került sor. **Sérült az ésszerű időn belüli döntéshez, sőt magához a döntéshez való alapvető joga.** A Ket. rendelkezései alapján a kiskorú gyermek ügyében soron kívül és hivatalból kellett volna eljárni az I. r. alperesnek, ehelyett az EJEB szemléletes kifejezésével élve „**békés tétlenségben mulatta az időt**”. A gyermekvédelmi törvény 7. § (5) bekezdése értelmében a gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével kapcsolatot tartson, abban az esetben is, ha a szülők különböző államokban élnek. Ha bármilyen jelzés érkezik a kapcsolattartási problémákkal összefüggésben, a gyámhivatal feladata eseti gondnok kirendelése és a gyermek kapcsolattartáshoz való jogának érvényesítése. Az alperes a kiskorú veszélyeztetettsége érdekében 2015. augusztus 6. napján meghozott határozatáig nem tett semmilyen érdemi intézkedést. 2014. szeptember 15. napján kelt, új eljárást elrendelő határozatában gyakorlatilag megállapította a kiskorú gyermek veszélyeztetettségét, ezt követően azonban egy éven keresztül védelem nélkül hagyta őt.

Utalt arra, hogy a **NZ** kontra Magyarország ügyben az EJEB is rámutatott arra, hogy a nemzeti hatóságnak a hasonló ügyekben az ésszerűen megkövetelhető minden szükséges lépést meg kell tennie a szülő gyermekével való újraegyesítése tárgyában. A kereset alapjául szolgáló időszakot a 2013. szeptember 23. napjától 2015. augusztus 8-ig terjedő időszakban jelölte meg (20.738/2015/30.).

Az eljárás hiányosságaként mutatott rá, hogy a kirendelt szakértő nem rendelkezett megfelelő kompetenciával, a gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 13/A. §-a szerint a szakértői vélemény elkészítésére 22 munkanap állt rendelkezésre, a 31/2008. (XII.31.) IM rendelet előírásai ellenére a felnőttek vizsgálatára nem került sor, bizonyítékait és bizonyítási indítványait figyelmen kívül hagyták. Az ügyintézési határidő a Ket. 33. § (7) bekezdése alapján legfeljebb 10 nappal lett volna meghosszabbítható.

* * *

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy **az ügyintézési határidő túllépése a tisztességes eljáráshoz való alapjoghoz kapcsolódik, az azonban a bírói gyakorlat szerint nem minősül személyiségi jognak.**

A védelembe vételi eljárás kapcsán jogszabály egyébként sem ír elő soronkívüliséget. Az eljárás elhúzódásának vizsgálata során figyelembe kell venni, hogy abba nem számítanak bele törvényben meghatározott eljárási cselekményekre eső időtartamok, s értékelendő az is, hogy jogszerűen került sor az ügyintézési határidő meghosszabbítására. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, majd a felülvizsgálati eljárás kapcsán a Kúria is megállapította ítéletében, hogy az eljárása során az egyes eljárási cselekmények egymást követték, s **az ügy érdemére kiható eljárási késedelem nem volt terhére megállapítható.**

A Ket. 58. § (4) bekezdése alapján jogszerűen hosszabbította meg a szakértői vélemény előterjesztésére nyitva álló határidőt, mely az 1997. évi XXX. törvény 132. § (1) bekezdése alapján - a felperesi érveléssel szemben - a konkrét esetben 30 nap volt. Részletesen, az egyes eljárási cselekmények sorrendjében elemezte, hogy miért nem sérült a felperes eljárás ésszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő alapjoga (19/A/1.; 20. sorszám alatti beadvány), s rámutatott, hogy az egyes eljárási cselekmények egymást követve, folyamatosan és megfelelő sorrendben követték egymást, ugyanakkor az I. r. felperes - elősegítendő a probléma megoldását - számos alkalommal nem jelent meg személyesen a gyámhivatalban.

A Kormányhivatal ... Járási Hivatala előtt folyamatban volt eljárási szakkal összefüggésben rámutatott, hogy a Ket. 33. § (3) bekezdése alapján az ügyintézési határidőbe nem számít be a szakértői vélemény elkészítésének időtartama és a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő. Az ügyintézési határidő a kijelöléstől - a fentiek szerint számítva - 25 napot vett igénybe, így nem jelentős mértékű túllépés állapítható meg csupán.

A ...Járási Gyámhivatal előtt folyamatban volt eljárási szakban az ügyintézési határidő 115 napot vett igénybe. Ebből levonva a 30 napos ügyintézési határidőt és a 30 nappal történő meghosszabbítás időtartamát, 55 napos túllépés állapítható meg, mely az eljárás teljes időtartamát figyelembe véve nem jelentős mértékű.

Az eljárás során megállapításra került, hogy pszichológiai értelemben a szülők közötti feszült viszony az, amely a gyermek egészséges személyiségfejlődését veszélyezteti.

* * *

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy perköltség címén fizessen meg az alperes javára 15 napon belül 76.200 forintot. Megállapította, hogy a le nem rótt 36.000 forint illeték az állam terhén marad, s a pártfogó ügyvéd munkadíját a felperes viseli.

Arra hivatkozott, hogy a keresettel érintett elsőfokú határozatok meghozatalának időpontjára figyelemmel (2014. június 25.; 2015. augusztus 6.) a 2013. évi V. törvény szabályai alkalmazandók a jogvita elbírálása kapcsán.

Kiemelte, hogy a Ket. 4. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási eljárásban az ügyfeleket megilleti a tisztességes ügyintézéshez, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog. A Ket. 4. § (2) bekezdése értelmében a közigazgatási hatóság a nem jogszabályszerű eljárással okozott kárt a polgári jog szabályai szerint megtéríti, ennek körébe tartozik álláspontja szerint a nem vagyoni hátrány is (BDT2016.3523.).

A felperes a tisztességes eljáráshoz fűződő jogának megsértésén keresztül megvalósított személyiségi jogsértésként az alperes határidő túllépéseit jelölte meg. Ezzel szemben a közigazgatási perben, illetve a Kúriai ítéletében foglaltak alapján az állapítható meg, hogy az ügy érdemére kiható határidő túllépés a közigazgatási eljárásban nem volt feltárható, emiatt a felperes sem tudta eredményesen bizonyítani azt, hogy a Ket. 4. § (1) bekezdése szerint a tisztességes eljáráshoz való jogát megsértették volna, emiatt az általa előadott további személyiségi jogok (apai jogok, családi élethez való jog) megsértése sem állapítható meg. Emellett az alperes a bírósági határozatok csatolásával a Ptk. 6:12. §-a szerinti mentesülésre alapot adó körülményt igazolt.

Rámutatott, hogy jogsértés hiányában a személyiségi jogsértés valamennyi szankciója iránt a felperes által előterjesztett keresetet el kellett utasítania.

* * *

Az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatása és az alperes 600.000 forint sérelemdíjban történő marasztalása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen hagyta figyelmen kívül a Ket. 33. § (2) bekezdését, melynek értelmében a kiskorú érdekeinek veszélyeztetése esetén az ügyet soron kívül kellett volna intézni. A felperes a gyermekével való kapcsolattartás anyai akadályoztatása, azaz a kiskorú érdekeinek veszélyeztetése miatt kezdeményezte a védelembe vételi eljárást, ami a soron kívüli eljárás lefolytatását önmagában megalapozta.

A gyámhatósági eljárás indokolatlan és jogszabálysértő elhúzódása önmagában megalapozza a sérelemdíj iránti igényét. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel pedig a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

Tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra, hogy a közigazgatási perben született ítélet, illetve a Kúria ítélete jelentőséggel bír jelen ügyben. Ezen eljárások tárgya ugyanis nem az eljárási késedelem, hanem a gyermek védelembe vételére vonatkozó érdemi döntés tartalma volt, így az alperes a csatolt bírósági határozatokkal nem igazolhatott kimentésre alapot adó körülményt. A Római Egyezményben biztosított jogok megsértése esetén a felelősség egyébként is objektív, így nincs jelentősége annak, hogy milyen okból és felróható módon okozták-e a személyiségi jogsértést (Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.438/2010/5. szám alatti ítélet).

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításakor a bizonyítékokat nem a maguk összességében értékelte (Pp. 206. § (1) bekezdés), és tévesen értelmezte az irányadó jogszabályi rendelkezéseket, azokból helytelen jogi következtetéssel utasította el a keresetét.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

* * *

Az ítéletábra a Pp. 256/A. § (1) bekezdése f.) pontja alapján az elsőfokú ítélet elleni fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el és azt nem találta alaposnak.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül (Pp. 253. § (3) bekezdés), nem érintve az elsőfokú ítélet - fellebbezéssel nem érintett - keresetet elutasító rendelkezéseit.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett körben a jogvita elbírálásához szükséges keretben a tényállást feltárta, azt helyesen állapította meg, a személyiségi jogsértés hiányára alapított érdemi döntése is helytálló, annak megváltoztatására az I. r. felperes fellebbezésében előadottak nem adnak alapot. Az elsőfokú ítélet indokolását azonban az ítéletábra - részben eltérő jogi álláspontja folytán, másrészt az I. r. felperes fellebbezésében előadottakra tekintettel - az alábbiak szerint helyesbíti és egészíti ki.

I.

Az alkalmazandó jog:

Tévesen hivatkozott arra az elsőfokú bíróság, hogy **az alkalmazandó jog** szempontjából a keresettel érintett elsőfokú határozatok meghozatalának időpontja lenne irányadó. A felperes keresetét a közigazgatási szerv késedelmére és nem a határozat tartalmára alapította. A 2013. évi CLXXVII. törvény - Ptké. - 8. § (2) bekezdése értelmében a Ptk. hatályba lépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított jogsértő magatartásra - ide értve a mulasztást is - akkor is a Ptk. hatályba lépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezését kell alkalmazni, ha a jogsértő magatartás befejezése a Ptk. hatályba lépése utáni időpontra esik. Fentiekre tekintettel a felperes keresete az 1959. évi IV. törvény - **a rPtk.** - rendelkezései alapján volt elbírálendő.

II.

A Ket. alapelveinek tartalma:

A Ket.4. § (1) bekezdése értelmében az ügyfeleket megilleti **a tisztességes ügyintézéshez, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog**. A Ket.4.§ (2) bekezdése szerint a közigazgatási hatóság a nem jogszabályszerű eljárással okozott kárt a polgári jog szabályai szerint megtéríti.

A Ket. 2013. évi CCLII. törvény 110. § (1) bekezdésével megállapított - hatálybalépésének időpontjára figyelemmel jelen ügyben nem alkalmazandó - 4.§ (3) bekezdése értelmében a

közigazgatási hatóság nem jogszabályszerű eljárása következtében személyiségi jogában megsértett jogalany számára sérelemdíjat fizet.

A polgári peres és nemperes eljárások vonatkozásában az 1952. évi III. törvény - a továbbiakban **Pp.** - **2.§-a tartalmaz hasonló rendelkezést.** A Pp.2. § (1) bekezdése szerint a bíróságnak az a feladata, hogy - összhangban az 1. §-ban foglaltakkal - a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse. A Pp. 2.§ (3) bekezdése értelmében az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztása esetén a fél - az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással - sérelemdíjra tarthat igényt, feltéve hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. Ha az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztásából eredően a fél kárt is szenved és az a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható, a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől kárának megtérítését.

Az új Ptk. hatálybalépése azonban nem érintette a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt igazságszolgáltatási alapelvek alapjogi - és nem személyiségi jogi - természetét. Mind a jogviták elbírálásához való jog (a bírósághoz fordulás joga), mind a tisztességes eljáráshoz és a jogviták ésszerű időn belül történő befejezéshez való jog olyan emberi jogi gyökerű, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által megfogalmazott alapjog, amelynek érvényre juttatását az államnak elsősorban közjogi eszközökkel szükséges biztosítani. A jogalkotó ugyanakkor a jogrendszer egységességét is szem előtt tartva - a magánjogi személyiségvédelem eszközeihez hasonlóan - kívánta biztosítani azt, hogy a fél abban az esetben, ha a bíróság elmulasztotta a félnek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához, és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való joga érvényesítését, úgy sérelemdíjat követelhessen. **A Pp. 2.§ (3) bekezdése szerinti sérelemdíj emiatt annyiban sui generis anyagi jogi intézmény, hogy személyiségi jogsértés hiányában, eljárási alapelvei sérelemre hivatkozással is érvényesíthető.**

A Ket. 4. § (1) - (3) bekezdése egybevetéséből és a 2013. évi CCLII. törvény 85. és 110. §-ában foglalt miniszteri indokolásból következően egyértelmű - és a korábban ezzel összefüggésben kialakult bírói gyakorlattal összhangban álló - értelmezés szerint a Ket. 4. § (1) bekezdése szerinti a tisztességes ügyintézéshez, illetve a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog továbbra is alapjogi és nem személyiségi jogi természetű. Ugyanakkor a közigazgatási eljárás kapcsán sérelemdíjat - vagy a Ket. 4. § (2) bekezdése alapján a régi Ptk. hatálya alá tartozó ügyekben **nem vagyoni kártérítést - csak a személyiségi jogaiban megsértett jogalany érvényesíthet,** azaz a közigazgatási eljárás vonatkozásában nem generált a jogalkotó a Pp. 2. § (3) bekezdéséhez hasonló, olyan - részben sui generis - anyagi jogi intézményt, mely személyiségi jogsértés hiányában is lehetővé teszi nem vagyoni kár (sérelemdíj) érvényesítését.

A tisztességes eljáráshoz való jog megsértése esetén - amennyiben arra az adott jogterület speciális rendelkezései szabályozást tartalmaznak - nem az alaptörvény vagy a Római Egyezmény alapján érvényesíthető igény, hanem az adott eljárásjog kereti között.(BDT.2016.3507.) A Ket. esetében ez azt jelenti, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése önmagában nem, csak kapcsolódó, a személyiségi jogokat is sértő tényállás megvalósulása esetén teszi lehetővé személyiségvédelmi igény érvényesítését.

III.

Kapcsolódó személyiségi jogsértés hiánya:

Az I. r. felperes fellebbezési érvelése annyiban alapos, hogy a közigazgatási perben született ítélet, illetve a Kúria ítélete nem bír döntő jelentőséggel az eljárásjogi alapelvek sérelmének vizsgálata kapcsán, mert ezen eljárásokban nem általában a hatósági eljárás inaktív időszakait és annak esetleges személyiségi jogi kihatását vizsgálták, csak azt, hogy történt-e az ügy érdemi elbírálására kiható eljárási szabálysértés.

Ugyanakkor helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy nem igazolt a konkrét esetben az, hogy az I. r. felperes személyiségi jogait is sértő módon került sor a Ket-ben, az 1997. évi XXXI. törvényben, illetve a 149/1997. (IX.10.) Kormányrendeletben meghatározott határidők túllépésére, az időszerűség követelményének megsértésére. Ez nem a közigazgatási perben született ítéletből vagy a felülvizsgálati eljárás során keletkezett Kúriai ítéletből következik, hanem az eljárás irataihoz csatolt közigazgatási eljárási iratokból, melyek mindenben alátámasztották az alperes időszerűség követelményére vonatkozó 19/A/1. és 20. sorszám alatti iratban szereplő részletes levezetését.

A Ket. 33. § (3) bekezdése szerinti elveknek megfelelően számolva, **az ügyintézési határidő - alperes által is elismert - csekély mértékű túllépése önmagában nem alapozza meg a felperes által megjelölt jogok közül személyiségi jognak tekinthető jogok sérelmét.** Ez csak akkor lenne megállapítható, ha az eljárási szabálysértésre az I. r. felperes személyiségének valamely lényegi ismervére figyelemmel került volna sor, illetve - ennek hiányában is -, ha az ügyintézési határidők túllépése az I. r. felperes személyiségének lényegét sértő hatású lett volna.

A felperes által a kereset alapjaként felhozottak a **kapcsolattartáshoz való jog** sérelmével állnak összefüggésben. A szülőt megillető kapcsolattartási jog sérelme azonban amiatt nem releváns a felperesi kereset kapcsán, mert a kereset tárgyát képező eljárás nem a kapcsolattartás szabályozására, vagy a szabályozott kapcsolattartás végrehajtására, hanem az I. r. felperes kiskorú gyermekének állami védelembe vételére irányult. Erre figyelemmel **az eltérő tárgyú eljárásban az időszerűség követelményeinek sérelme nem okozhatta a felperes kapcsolattartáshoz való jogának sérelmét.**

A felperesi érveléssel szemben ugyanis a védelembe vételi eljárás során a gyámhatóság - szemben a gyermek nevelésbe vételével kapcsolatos eljárással (1997. évi XXXI. törvény 78. § (2) bekezdés c.) pont) -, nem dönt hivatalból a kapcsolattartás szabályozásáról, s a 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet 33. § (1) bekezdése értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtásának is csak kérelemre van helye.

* * *

Emellett értékelendő az is, hogy a felperes által megsértettként megjelölt jogok részben nem személyiségi jogok, részben nem kapcsolódnak egy hatósági eljárás (inaktív szakaszok miatti) elhúzódasához.

A gyermek állam általi védelembe vétele nem személyiségi jog. Az **emberi méltósághoz és a magánélethez való jog** - utóbbi a rPtk. rendszerében nem nevesítetten - személyiségi jog ugyan, azonban ezek sérelme a konkrét esetben nem állapítható meg. Az I. r. felperes által előadottak ugyanis nem a privát szféra sérelmével, vagy az emberi méltóság szűkebb értelemben vett - az egyént emberi mivoltában érintő - sérelmével kapcsolatosak. A magánélethez való jog pedig ritkán kap a privát szféra védelmén túlmutató (a magánlakás, képmás, hangfelvétel, személyes adatok és magán kommunikáció) védelmét meghaladó értelmet.

Csupán a teljesség kedvéért mutat rá az ítéltábla, hogy a jelen ügyben még nem alkalmazandó Ptk. 2:42. § (1a) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán és családi életét, otthonát, **kapcsolattartását** és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A Ptk. fenti rendelkezését beiktató 2016. évi LXXVII. törvény 1. §-a miniszteri indokolása az Alaptörvény VI. cikkére utal vissza, így e jog - az Alaptörvény magyarázatából is kitűnően - kifejezetten a privátszféra védelmével és nem a gyermek és szülő közötti kapcsolattartással áll összefüggésben. (Lásd a CompLex KERSZÖV CD jogtár Alaptörvény VI. cikkéhez fűzött magyarázatát.)

A joggyakorlatban nem egységes annak megítélése sem, hogy a szülő-gyermek közötti kapcsolattartási jog mennyiben minősülhet személyiségi jognak. A Kúria korábban elismerte e jog személyiségi jogi voltát (Legfelsőbb Bíróság Pf.II.25.983/2001/7.), ugyanakkor az újabb döntései (Pf.IV.20.445/2015/4.; Pfv.IV.20.501/2017/3. megjelent BH2018.222. számon; Pfv.IV.21.733/2017/8.) alapján egyértelműen az a felsőbb bírói álláspont körvonalazódik, hogy a külön élő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás joga - bár alapvető alkotmányos alapjog -, de nem minősül közvetlen személyiségi jognak, ezért megsértése esetén a személyiségvédelem szankciórendszere sem alkalmazható.

Ezen álláspontot erősíti az, hogy önmagában a kapcsolattartási jog, mint a gyermek, illetve a szülő relatív szerkezetű joga nem illeszthető be a személyiségi jogok jelenlegi katalógusába, s nem vezethető le - nem nevesített személyiségi jogként - olyan, másfajta veszteségek kompenzálására a bírói gyakorlat által kidolgozott személyiségi jogokból, mint a „teljes és egészséges családban éléshez” vagy a „magánélet védelméhez” való jog.

Az ezzel ellentétes felső bírói álláspont döntően a Fővárosi Ítéltábla ítélezésében jelent meg, mely - korlátok között - de személyiségi jogi alapon is vizsgálhatónak tartja a szülő és gyermek kapcsolattartásának megsértését. Az igényérvényesítést a szülők egymás közötti viszonylatában és abban az esetben tartja lehetségesnek, ha a másik szülő rendszeresen és tartósan akadályozza a joggyakorlást, ugyanakkor a sérelmet szenvedett minden lehetséges jogorvoslatot igénybe vett (BDT2018.3822.). A kapcsolattartás gyakorlásának olyan önkényes, visszaélésszerű korlátozását minősíti már személyiségi jogokat sértőnek, mely a kapcsolattartásra jogosult személyiségének lényegét, annak szabad érvényesítését is érinti (Fővárosi Ítéltábla 17. Pf.20.395/2017/6-I.).

Ebből következően - az utóbbi értelmezés elfogadása esetén is - akár a kapcsolattartást akadályozó szülő magatartásának értékelése mellett, akár önállóan, kizárólag hasonló korlátok, illetve többletkövetelmények fennállta mellett lehetséges a hatósággal szembeni személyiségi jogi alapú igényérvényesítés, melyek a konkrét esetben nem állnak fenn.

Az EJEB I. r. felperes által felhívott döntésének a konkrét esetben - a fentiekben kifejtettektől függetlenül - nincs érdemi jelentősége. A NZ - Magyarország elleni ügyben (29.436/05) ugyanis az EJEB - az eljárás jellegénél fogva - elsődlegesen nem a szülők magatartását vizsgálta, eljárásában a szülő által érvényesített igény alapját a tagállammal szemben támasztható követelmény megsértése jelentette.

Az I. r. felperes által az eljárás egyéb anomáliáival kapcsolatban felvetettek kapcsán mutat rá az ítéltábla, hogy annak vizsgálata nem volt lehetséges jelen perben, mert a következetes bírói gyakorlat értelmében a személyiségi jogi per - a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva - nem alkalmas más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, vagy véleményezésére, nem szolgálhat általános vagy különös jogorvoslati fórumként, mert ez a jogrendszer egyfajta - szükségtelen - megkettőződéséhez vezet.(BDT 2008.1875; BDT.2012.2679)

A fentiekre tekintettel az ítélőtábla - az indokolás fenti pontosításával és kiegészítésével - az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján, a pártfogó ügyvédi díjra vonatkozó szövegezésbeli pontosítással hagyta helyben.

A Pp. 87.§./2/ bekezdése alapján ugyanis a pártfogó ügyvédi költség vonatkozásában - a díj összegének megállapítása nélkül - csak azt kell a bíróságnak megállapítani, hogy az milyen meghatározott arányban , melyik fél terhére esik. Annak viseléséről - a félnek biztosított költségkedvezmény tartalmától függően - a jogi segítségnyújtó szolgálat fog határozni. A terminológiai félreértések elkerülése végett az ítélőtábla pontosította az elsőfokú bíróság ítéletének ezzel összefüggő rendelkezését. (Ezt az álláspontot foglalta el a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2012. február 22. és 24. napján tartott Országos Tanácskozása; BH 2012/5.szám)

A másodfokú eljárás vonatkozásában is pervesztesnek tekintendő I.r. felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárással kapcsolatban felmerült költségeit maga viseli. Az I. r. alperes oldalán megtérítendő másodfokú eljárási költség nem merült fel.

A pártfogó ügyvéd másodfokú díja vonatkozásában az ítélőtábla a fentiekben már ismertetettek szerint határozott.

A felperes részére az elsőfokú eljárás során engedélyezett teljes személyes költségmentesség folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. §-a alapján az állam viseli.

Győr, 2018. december 18.

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó